

Warszawa, 23 lutego 2018 r.

H P

reprezentowana przez:

r.pr. Jakuba Prusińskiego

nr wpisu: WA-10053

adres do korespondencji:

ul. Zawiszy 12/68

01-167 Warszawa

Trybunał Konstytucyjny

al. Szucha 12A

00-918 Warszawa

SKARGA KONSTYTUCYJNA

Działając w imieniu H P (pełnomocnictwo w załączeniu) na podstawie art. 79 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej („**Konstytucja**”) oraz art. 77 ust. 1 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym składam skargę konstytucyjną w sprawie zgodności z Konstytucją art. 199 § 1 pkt 1 ustawy kodeks postępowania cywilnego („**kpc**”) w związku z art. 78 ust. 2-4 oraz art. 79-80 ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami („**ugn**”), na podstawie których Sąd Okręgowy w W postanowieniem z listopada 2017 r. (sygn.) orzekł ostatecznie o prawie Skarżącej określonym w Konstytucji.

Wnoszę jednocześnie o przyznanie kosztów według norm przepisanych. W przypadku uwzględnienia niniejszej skargi i odroczenia terminu utraty mocy obowiązującej kwestionowanych przepisów proszę również o dopuszczenie realizacji prawa Skarżącej do sądu w sprawie będącej podstawą skargi, tj. o przyznanie Skarżącej tzw. przywileju korzyści.

1. **Kwestionowany przepis ustawy, na podstawie którego sąd orzekł ostatecznie o prawach Skarżącej określonych w Konstytucji i w stosunku do którego Skarżącą domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją**

Art. 199 § 1 pkt 1 kpc w związku z art. 78 ust. 2-4 oraz art. 79-80 ugn.

2. **Naruszone konstytucyjne prawo Skarżącej i sposób naruszenia**

Naruszone zostało prawo Skarżącej do rozpatrzenia sprawy przez sąd (art. 45 ust. 1 Konstytucji). Skomplikowana, administracyjno – cywilna procedura kwestionowania aktualizacji opłaty rocznej została ukształtowana w przepisach ugn w sposób, który ogranicza dostęp użytkownika wieczystego do sądu. Procedura ta, z uwagi na brak jakiegokolwiek racjonalnej przyczyny, która by uzasadniała jej kształt, jest niekonstytucyjna.

Alternatywnie, nawet gdyby uznać, że procedura kwestionowania aktualizacji opłaty rocznej jest zgodna z Konstytucją, prawo Skarżącej do sądu zostało naruszone przez niekonstytucyjną interpretację art. 199 § 1 pkt 1 kpc w związku z art. 78 ust. 2-4 oraz art. 79-80 ugn, tj. przez odrzucenie pozwu Skarżącej z powołaniem się na niedopuszczalność drogi sądowej pomimo, że – z uwagi na niejednoznaczne przepisy ugn w tym zakresie – sprawa powinna była zostać dopuszczona do rozpoznania ze względu na dyrektywę wynikającą z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

3. **Stan faktyczny**

- Pismem z października 2009 r. m. W wypowiedziało H P (wówczas S) oraz jej rodzicom: K S i R S (zm. w 2011 r. – jedynym spadkobiercą została K S) wysokość dotychczasowej opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego gruntu, oferując jednocześnie nową wysokość opłaty rocznej obowiązującą od 1 stycznia 2010 r. Opłata związana jest z lokalem, w którym od 2008 r. mieszka H P wraz z rodziną.
- Pismem z listopada 2009 r. H P (działając w imieniu swoim oraz rodziców) zwróciła się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w W („SKO W ”) z wnioskiem o ustalenie, że aktualizacja opłaty rocznej jest uzasadniona w innej wysokości.
- września 2010 r. SKO W wydało orzeczenie, w którym uwzględniło powyższy wniosek i ustaliło, że wnioskodawcy są obowiązani uiszczać opłatę roczną w dotychczasowej wysokości.

- listopada 2010 r. sprzeciw od powyższego orzeczenia SKO W wniósł Prezydent m. W . Zgodnie z art. 80 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami wnioszek H. P: do SKO W z października 2009 r. **zastąpił pozew w sprawie.**
- Zarządzeniem z kwietnia 2011 r. przewodniczący w Sądzie Rejonowym w W wezwał H. P do uzupełnienia braków formalnych pozwu (złożenie odpisu pozwu, wskazanie wartości przedmiotu sporu, uiszczenie opłaty od pozwu).
- Wobec nieuzupełnienia w terminie powyższych braków zarządzeniem z czerwca 2011 r. przewodniczący **zwrócił pozew.** Brak uzupełnienia braków formalnych pozwu w terminie był spowodowany pomyłką pracownika Poczty Polskiej, do jakiej doszło przy wydawaniu H. P przesyłki polecanej. Uznając, że w sprawie w ogóle nie doszło do skutecznego doręczenia przesyłki pocztowej (o zarządzeniu z kwietnia 2011 r. H. P dowiedziała się z zarządzenia o zwrocie pozwu), Wnioskodawczyni złożyła zażalenie na zarządzenie o zwrocie pozwu.
- października 2011 r. Sąd Okręgowy w W oddalił zażalenie H. P na zarządzenie o zwrocie pozwu.
- Pismem z października 2011 r. skierowanym do Sądu Rejonowego w W H. P wniosła o przywrócenie terminu do usunięcia braków formalnych pozwu wskazanych w zarządzeniu z kwietnia 2011 r. Alternatywnie, na wypadek nie uwzględnienia wniosku o przywrócenie terminu, H. P wniosła o **rozpoznanie sprawy pod nową sygnaturą.**
- Postanowieniem z kwietnia 2017 r. Sąd Rejonowy w W odrzucił wniosek o przywrócenie terminu uznając, że czynność uzupełnienia braków formalnych nie podlega przywróceniu.
- Postanowieniem z lipca 2017 r. Sąd Rejonowy w W **odrzucił pozew** H. P uznając, że pozew w sprawie o aktualizację wysokości opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego może zostać złożony jedynie w ramach procedury wskazanej w art. 78-80 ugn.
- Postanowieniem z listopada 2017 r. Sąd Okręgowy w W oddalił zażalenie H. P na postanowienie o odrzuceniu pozwu.

4. Udokumentowanie daty doręczenia postanowienia

Postanowienie Sądu Okręgowego w W z listopada 2017 r., oddalające zażalenie na odrzucenie pozwu, zostało doręczone Skarżącej 23 listopada 2017 r. Kopia koperty zawierająca nr przesyłki polecanej stanowi załącznik do niniejszej skargi.

5. Informacja, czy od orzeczenia został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia

Od postanowienia Sądu Okręgowego w W z listopada 2017 r. nie został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia.

6. Uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy ze wskazanym konstytucyjnym prawem Skarżącej, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie

a) Niekonstytucyjność procedury kwestionowania aktualizacji opłaty rocznej

Pozew Skarżącej został odrzucony z uwagi na fakt, że nie został złożony w ramach procedury przewidzianej w art. 78 ust. 2-4 oraz art. 79-80 ugn. Procedura ta jest jednak niekonstytucyjna, co uzasadniam poniżej na podstawie przypadku Skarżącej.

Użytkownik wieczysty, który chce zakwestionować otrzymane wypowiedzenie wysokości opłaty z tytułu użytkowania wieczystego, powinien złożyć stosowny wniosek do samorządowego kolegium odwoławczego („sko”) na podstawie art. 78 ust. 2 ugn. Jest w pełni zrozumiałe, że powinien przy tym dopełnić określonych obowiązków formalnych. Niestety, w przypadku, jeżeli sko wyda orzeczenie korzystne dla użytkownika wieczystego, zrozumiałe i racjonalne elementy procedury kwestionowania aktualizacji opłaty rocznej na tym się kończą.

Jeżeli bowiem właściciel nieruchomości złoży sprzeciw od orzeczenia sko sprawa zostanie przekazana do właściwego sądu powszechnego (art. 80 ust. 1 ugn). Wówczas wniosek złożony przez użytkownika wieczystego do sko zastępuje pozew (art. 80 ust. 2 ugn). Jednocześnie wniosek ten, z oczywistych względów, nie spełnia wymogów formalnych przewidzianych dla pozwu. Braki w tym zakresie jest zobowiązany uzupełnić (w terminie tygodniowym od otrzymania wezwania przewodniczącego wydziału) użytkownik wieczysty. Jeżeli uchybi swojemu obowiązkowi, pozew zostanie odrzucony (bez możliwości jego ponownego złożenia), a obowiązywać będzie wysokość opłaty rocznej zaproponowana przez właściciela nieruchomości.

W ten sposób dochodzi do wyjątkowej w polskim prawie sytuacji, kiedy podmiot, który uzyskał korzystne dla siebie rozstrzygnięcie na jednym etapie postępowania (tj. użytkownik wieczysty przed

sko) musi dopełnić określonych obowiązków formalnych, żeby w ogóle mieć możliwość „utrzymania” tego rozstrzygnięcia w etapie kolejnym. Stawia to właściciela nieruchomości w uprzywilejowanej pozycji – użytkownik wieczysty otrzymuje bowiem niczym nie zasłużoną dodatkową „szansę” na popełnienie błędu. Nawet, jeżeli złoży w terminie wniosek do sko, o którym mowa w art. 78 ust. 2 ugn, i uzyska korzystne dla siebie rozstrzygnięcie, to jeszcze może się „potknąć” przy uzupełnianiu braków formalnych pozwu (jak to miało miejsce w przypadku Skarżącej). Takie ukształtowanie procedury ogranicza dostęp użytkownika wieczystego do sądu i jest niekonstytucyjne.

„Wisienką na torcie” jest fakt, że kwestionowana procedura nie przewiduje przesłania użytkownikowi wieczystemu odpisu sprzeciwu właściciela nieruchomości od orzeczenia sko. W konsekwencji, o tym, że „złożył” pozew do sądu w myśl art. 80 ust. 2 ugn użytkownik wieczysty dowiaduje się z... zarządzenia przewodniczącego wzywającego go do usunięcia braków formalnych. Jest to konstrukcja kuriozalna. Z całą pewnością utrudnia ona użytkownikowi wieczystemu dopełnienie obowiązków formalnych związanych ze złożeniem pozwu i, tym samym, jeszcze bardziej ogranicza dostęp użytkownika wieczystego do sądu.

Należy przy tym zaznaczyć, że brak jest jakiegokolwiek racjonalnego argumentu, który by uzasadniał istniejący kształt kwestionowanej procedury. Można się jedynie domyślać, że autorom przyświecała myśl, iż relacja pomiędzy właścicielem nieruchomości a użytkownikiem wieczystym ma charakter cywilistyczny (a nie administracyjny), w konsekwencji czego spory w tym zakresie powinny być rozstrzygane przez sądy powszechne. Dlaczego zatem w pierwszym kroku użytkownik wieczysty jest zobowiązany złożyć stosowny wniosek do sko, zamiast od razu składać wniosek / pozew do sądu powszechnego? Pytanie to pozostaje bez logicznej odpowiedzi.

Należy również podkreślić, że powyższe przepisy odnoszą się zarówno do użytkowników wieczystych będących spółkami / jednostkami organizacyjnymi / przedsiębiorcami, jak również użytkowników wieczystych będących osobami fizycznymi nieprowadzącymi działalności gospodarczej, którzy w budynkach zlokalizowanych na gruntach oddanych w użytkowanie wieczyste zaspokajają potrzeby mieszkaniowe swoich rodzin (jak to ma miejsce w przypadku Skarżącej). O ile stawianie wyższych wymogów spółkom / jednostkom organizacyjnym / przedsiębiorcom można by jeszcze uznać za zrozumiałe, to stosowanie dziwacznych przepisów ugn będących przedmiotem niniejszej skargi do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej stawia je w oczywiście gorszej sytuacji w stosunku do właścicieli nieruchomości („urzędów”).

b) Niekonstytucyjna interpretacja art. 199 § 1 pkt 1 kpc w zw. z art. 78 ust. 2-4 oraz art. 79-80 ugn

Sądy obydwu instancji uznały, że droga sądowa w sprawie Skarżącej jest niedopuszczalna ze względu na okoliczność, że pozew został wniesiony „poza ustawowym trybem” wskazanym w ugn. Nawet gdyby uznać, że kwestionowana w pkt. a) powyżej procedura jest zgodna z Konstytucją, to taka interpretacja art. 199 § 1 pkt 1 kpc w zw. z art. 78 ust. 2-4 oraz art. 79-80 ugn jest niekonstytucyjna.

Jak wynika z art. 80 ust. 1 ugn. od orzeczenia sko właściwy organ może wnieść sprzeciw w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia. Wniesienie sprzeciwu jest równoznaczne z żądaniem przekazania sprawy do sądu powszechnego właściwego ze względu na miejsce położenia nieruchomości. W takiej sytuacji, jak wynika z ust. 2 tego samego artykułu, wniosek użytkownika wieczystego o ustalenie, że aktualizacja opłaty jest nieuzasadniona (albo jest uzasadniona w innej wysokości) zastępuje pozew.

Powyższe oznacza, że w procedurze rozstrzygania sporów o opłatę z tytułu użytkowania wieczystego kluczowe jest wniesienie sprzeciwu od orzeczenia sko – przenosi ono bowiem spór pod rozstrzygnięcie sądu powszechnego. Od tego momentu sposób postępowania jest normowany wyłącznie przepisami kpc, przy czym dla spraw o wysokość opłaty z tytułu użytkowania wieczystego ugn nie przewiduje modyfikacji na etapie postępowania sądowego.

W sprawie Skarżącej nie wystąpiła żadna z postaci niedopuszczalności drogi sądowej, o której mowa w art. 199 par. 1 pkt 1 kpc. Sprawa podlegała rozpoznaniu przez sąd powszechny (na mocy art. 80 ust. 1 zd. drugie ugn.), a z uwagi na uprzednie przeprowadzenie postępowania przed sko nie można mówić o względnej, czasowej niedopuszczalności drogi sądowej. W szczególności, z lakonicznego brzmienia art. 80 ust. 1 zd. drugie ugn („wniesienie sprzeciwu jest równoznaczne z żądaniem przekazania sprawy do sądu powszechnego”) oraz art. 80 ust. 2 zd. drugie ugn („wniosek, o którym mowa w art. 78 ust. 2, zastępuje pozew”), nie można wyciągać daleko idącego wniosku, że w razie zwrotu pozew nie może zostać złożony ponownie. Hipotezy przepisów, o których mowa powyżej, w ogóle nie obejmują tej sytuacji.

Konkluzja sądów obydwu instancji, wobec braku przepisu wprost zabraniającego ponowne złożenie pozwu, stanowi swoiste domniemanie niedopuszczalności drogi sądowej. W konsekwencji interpretacja zamykająca Skarżącą drogę do merytorycznego rozpoznania sprawy w sytuacji, kiedy

przepisy ugn nie zabraniają wprost ponownego złożenia pozwu, ani zakaz ten nie wynika z ugn jednoznacznie, jest sprzeczna z art. 45 Konstytucji. Przypomnieć należy, iż po wniesieniu sprzeciwu przez właściwy organ postępowanie toczy się już tylko na podstawie przepisów kpc, a z zasad ogólnych postępowania cywilnego wynika, że każdy pozew może zostać złożony ponownie.

Z poważaniem,

Jakub Prusiński

JAKUB PRUSIŃSKI
RADCA PRAWNY
WA-10053

Załączniki:

1. Poświadczona za zgodność z oryginałem kopia postanowienia Sądu Rejonowego w z lipca 2017 r. wydanego na podstawie kwestionowanego przepisu, wraz z 4 kopiami,
2. Poświadczona za zgodność z oryginałem kopia postanowienia Sądu Okręgowego w W z listopada 2017 r. (oddalenie zażalenia – wyczerpanie drogi prawnej), wraz z 4 kopiami,
3. Poświadczona za zgodność z oryginałem kopia koperty, w której Skarżąca otrzymała powyższe postanowienie Sądu Okręgowego w W , wraz z 4 kopiami,
4. Wydruk ze strony internetowej pozwalający na ustalenie daty doręczenia Skarżącej postanowienia Sądu Okręgowego w W , wraz z 4 kopiami,
5. Odpisy niniejszej skargi (4),
6. Poświadczona za zgodność z oryginałem kopia pełnomocnictwa wraz z potwierdzeniem uiszczenia opłaty skarbowej, a także 4 kopiami.